

natuurtoets

Quickscan natuurtoets en bomeninspectie nieuwbouw Joan Coststraat Enschede

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en boomin-
spectie

Opdrachtgever

Slokker Vastgoed bv

Status

Definitief

Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH Amersfoort

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets en bomeninspectie nieuwbouw Joan Coststraat Enschede

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en boom-
inspectie

Projectcode

Datum

Status

21-673

28 januari 2022

Definitief

Auteur[s]

F.A. (Floris) Jansen, J. (Jos) Koeslag en S. (Sebastiaan) Kraaijeveld

Tweede lezer

D. (David) Sietses

Opdrachtgever

Slokker Vastgoed bv

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Jansen, F.A., J. Koeslag & S. Kraaijeveld (2022). Quickscan natuurtoets en bomeninspectie nieuwbouw Joan Coststraat Enschede. Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en boominspectie. Rapport 21-673. Ecogroen bv.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
2. Wettelijk kader en werkwijze	4
2.1 Wet natuurbescherming	4
2.2 Werkwijze	5
3. Gebiedsbescherming	7
3.1 Natura 2000	7
3.2 Natuurnetwerk Nederland	7
4. Soortbescherming	9
4.1 Flora	9
4.2 Zoogdieren	9
4.3 Broedvogels	14
4.4 Amfibieën	17
4.5 Overige beschermde soorten	17
5. Visual Tree Assessment	18
5.1 Methode en resultaten	18
5.2 Analyse en conclusie	18
6. Geraadpleegde bronnen	19
Bijlagen	
Bijlage 1 - Methode van VTA-onderzoek	
Bijlage 2 - Situatie met locatie bomen	
Bijlage 3 - Tabel met VTA gegevens	
Bijlage 4 - Foto's van geïnspecteerde bomen met gebreken	

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

Slokker vastgoed heeft het voornemen om op een braakliggend terrein aan de Joan Coststraat in Enschede nieuwbouw te realiseren. De beoogde ontwikkelingen gaan gepaard met een bestemmingsplanwijziging. Wet- en regelgeving voor bescherming van natuur verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met beschermde natuurwaarden. Omdat het voornemen mogelijk effect kan hebben op beschermde natuurwaarden heeft Ecogroen in opdracht van Slokker Vastgoed bv een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Ook zijn er eenentwintig bomen in en nabij het plangebied beoordeeld op hun conditie en (breuk)risico's door middel van een Visual Tree Assessment (VTA-controle).

Gebiedsbescherming

- Het plangebied ligt niet binnen Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Aamsveen en Lonnekermeer, gelegen op een afstand van circa 6 kilometer van het plangebied. Vanwege deze afstand en tussenliggende bebouwing en infrastructuur zijn negatieve effecten als oppervlakteverlies en verstoring op de instandhoudingsdoelstellingen van omliggende Natura 2000-gebieden uitgesloten. Een mogelijk effect op Natura 2000-gebieden als gevolg van een toename van stikstofdepositie is echter niet uitgesloten.
- Het plangebied ligt op ongeveer 1 kilometer afstand van het dichtstbijzijnde Natuurnetwerk Nederland (NNN). Gezien de afstand tot het NNN en de aard van het voornemen zijn geen negatieve effecten op het NNN aan de orde.

Soortbescherming

- Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor egel. Met name in de groenstrook aan de noordkant van het plangebied kunnen zich verblijfplaatsen bevinden.
- Veertig meter westelijk van het plangebied staat een fijnspar met een nest dat mogelijk een functie heeft als (jaarrond beschermd) nestplaats van ransuil of als een vaste verblijfplaats van eekhoorn. De boom blijft gehandhaafd waardoor dit nest niet verloren gaat. Bij de aanleg en gebruik van de woonwijk worden geen negatieve effecten op ransuil of eekhoorn verwacht.
- Binnen het plangebied zijn geen nesten van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest, aangetroffen of te verwachten.
- In het plangebied is broedbiotoop aanwezig van algemene vogelsoorten. Het betreft vogels zoals merel, ekster, houtduif en Turkse tortel, die broeden in groenelementen.
- In het plangebied zijn geen (overige) beschermde zoogdieren, amfibieën, flora, reptielen, ongewervelden en vissen aangetroffen of te verwachten, uitgezonderd de soorten waarvoor een vrijstelling van ontheffingsplicht geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Overijssel.

Advies en vervolgstappen

- Om eventuele negatieve gevolgen voor Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen ten gevolge van stikstof bij de uitvoering van het plan in beeld te brengen, adviseren wij om hiernaar separaat onderzoek uit te voeren, waarbij een AERIUS-berekening wordt uitgevoerd.
- De kap van bomen kan worden uitgevoerd, mits de zones waarin zich vaste verblijfplaatsen van egel kunnen bevinden worden ontzien. Op deze manier kan worden voorkomen dat er verbodsbepalingen van Wnb ten aanzien van egel worden overtreden.
- Bij het bouwrijp maken van het terrein gaan mogelijk verblijfplaatsen en foerageergebied van egels verloren. Voor het bouwrijp maken van het terrein en de aanleg van de woonwijk wordt geadviseerd om aanvullend onderzoek uit te voeren om aan te tonen of uit te sluiten of er in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen van egel aanwezig zijn. Als alternatief voor aanvullend onderzoek kan op basis van bekende waarnemingen en beoordeling van het habitat een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd voor het wegnemen of beschadigen van verblijfplaatsen van egel.
- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels wezenlijk verstoren of beschadigen moeten altijd worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door te werken buiten de periode van half maart tot en met eind juli of door het plangebied vooraf te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari en half oktober adviseren we na te gaan of nog bewoonde nesten van de vroeg of laat in het seizoen broedende houtduif of Turkse tortel aanwezig zijn binnen het plangebied. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

Visual Tree Assessment (VTA)

- Uit de visuele controle blijkt dat zes bomen in een goede tot redelijke conditie zijn en een goede kwaliteit hebben. Deze bomen (1 t/m 6, conform bijlage 3) kunnen met vormsnoei en begeleidingssnoei uitgroeien tot exemplaren, met meer symmetrie en balans. Geadviseerd wordt om voor deze bomen een bomeneffectanalyse (BEA) uit te voeren, zodra de inrichtingsplannen definitief zijn.
- De huidige staat van boom 13 en 20 is momenteel zeer slecht en niet stabiel, omdat er grote schade aan de bomen is opgetreden. Door scheefstand, schade aan stamvoet en kroon, dood hout, plakoksels en bast schade levert dit veiligheidsrisico's op voor mensen. In het kader van veiligheid kunnen deze bomen daarom in het nieuwe ontwerp niet blijven staan.
- De overige 13 bomen hebben een redelijk tot slechte conditie en redelijk tot matige mechanische kwaliteit. De verwachting is dat maatregelen zoals het verwijderen van dood hout en vormsnoei de conditie van deze bomen in verharding niet zal doen verbeteren en het geen geschikte bomen zijn om in te passen in de voorgenomen plannen.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Slokker Vastgoed bv heeft het voornemen om op een braakliggend terrein met ruigte, bomen en enkele opslagcontainers aan de Joan Coststraat nieuwbouw te realiseren. De beoogde ontwikkelingen gaan gepaard met een bestemmingsplanwijziging. Wet- en regelgeving voor bescherming van natuur verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met beschermde natuurwaarden. Omdat het voornemen mogelijk effect kan hebben op beschermde natuurwaarden heeft Ecogroen in opdracht van Slokker Vastgoed bv een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Ook is gevraagd om een Visual Tree Assessment (VTA) om de bomen op het terrein op hun conditie en (breuk)risico's te beoordelen.

Voorliggend rapport gaat eerst in op de beoogde ontwikkeling (§1.2). Hoofdstuk 2 beschrijft het wettelijk kader en de onderzoeksmethodiek. Vervolgens wordt een effectanalyse en -beoordeling gegeven ten aanzien van beschermde gebieden (hoofdstuk 3) en soorten (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 worden de resultaten van de VTA beschreven. Een lijst van geraadpleegde literatuur is opgenomen in hoofdstuk 6.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied is gelegen aan de Joan Coststraat ten noordenwesten van het centraal station van Enschede (zie figuur 1.1). De huidige situatie bestaat uit een braakliggend terrein met ruigte en 16 te kappen bomen. Ook is een deel van het plangebied verhard met betonstraatstenen en asfalt en staan er enkele containers opgeslagen. Slokker Vastgoed heeft het voornemen om in het plangebied 23 woningen met tuinen te realiseren. Hiervoor is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Hiervoor worden de binnen het plangebied aanwezige bomen (5 t/m 21, bijlage 1¹) gekapt om nieuwbouw mogelijk te maken. De kap vindt plaats vanaf de weg waarbij de bomen machinaal één meter boven het maaiveld worden afgezaagd. De boom wordt vervolgens in zijn geheel opgepakt en op verhard terrein gelegd waar hij in stukken wordt gezaagd en afgevoerd kan worden.

Figuur 1.1 Locatie plangebied (rood omlijnd). Bron luchtfoto: PDOK.

¹ Bomen 1 t/m 4 zijn in de VTA opgenomen omdat zij eerder wel binnen het plangebied vielen.

2. Wettelijk kader en werkwijze

2.1 Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Overheid, 2021) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In voorliggende rapportage wordt getoetst op gebieds- en soortbescherming. Het plangebied ligt binnen de bebouwde kom van Enschede en valt niet binnen het toepassingsgebied voor onder de Wnb beschermde houtopstanden. Daarom is dit onderdeel niet getoetst. Voor de kap van bomen zijn mogelijk wel gemeentelijke regels van toepassing. Dit valt buiten de scope van deze natuurtoets, maar geadviseerd wordt na te gaan bij de gemeente of hiervoor vervolgstappen aan de orde zijn. Kader 2.1 weergeeft een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (Wnb hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (Wnb hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten en is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd.
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I)
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het Rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer ervoor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijk belang wordt voldaan.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en uitgewerkt in provinciale verordeningen. In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

2.2 Werkwijze

Quickscan 2018

De voorgenomen plannen zijn mogelijk in strijd met de (wettelijke) bescherming van natuurwaarden (Wet natuurbescherming, het Barro en de provinciale verordening). Daarom is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezige of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van de voorgenomen activiteiten. Gestart is met literatuuronderzoek om na te gaan of het plangebied binnen beschermde gebieden ligt. Ook is het literatuuronderzoek gebruikt om uit te zoeken of beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied (zie voor een volledig overzicht de geraadpleegde bronnen in hoofdstuk 6).

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek, waaronder de NDFF, vormt de basis voor het veldbezoek dat op 27 augustus 2018 (droog, bewolkt, 20°C, windkracht 3 Bft) is uitgevoerd. Het plangebied en de directe omgeving zijn onderzocht door een ecoloog van Ecogroen. Tijdens het veldbezoek is aandacht besteed aan beschermde soorten binnen de Wet natuurbescherming en mogelijke relaties tussen het onderzoeksgebied en beschermde gebieden. Tijdens het veldonderzoek is onder andere in kaart gebracht of (mogelijke) jaarrond beschermde nesten van broedvogels en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in bomen binnen (de invloedssfeer van) het plangebied.

Ook is door middel van een Visual Tree Assessment (VTA) beoordeeld in welke staat de binnen het plangebied aanwezige bomen verkeren. Door middel van deze methode wordt onder andere het (breuk)risico van een boom visueel beoordeeld op grond van de bouw en het groeiedrag. De methode van het VTA-onderzoek wordt verder toegelicht in bijlage 1. In 2021 is het plangebied gewijzigd, bomen 1 t/m 4 (bijlage 2) vallen hierdoor buiten het plangebied en worden niet gekapt.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke soorten (mogelijk) aanwezig zijn en is bepaald of het plangebied gelegen is in of nabij beschermde gebieden. Vervolgens is op basis van het voornemen bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden.

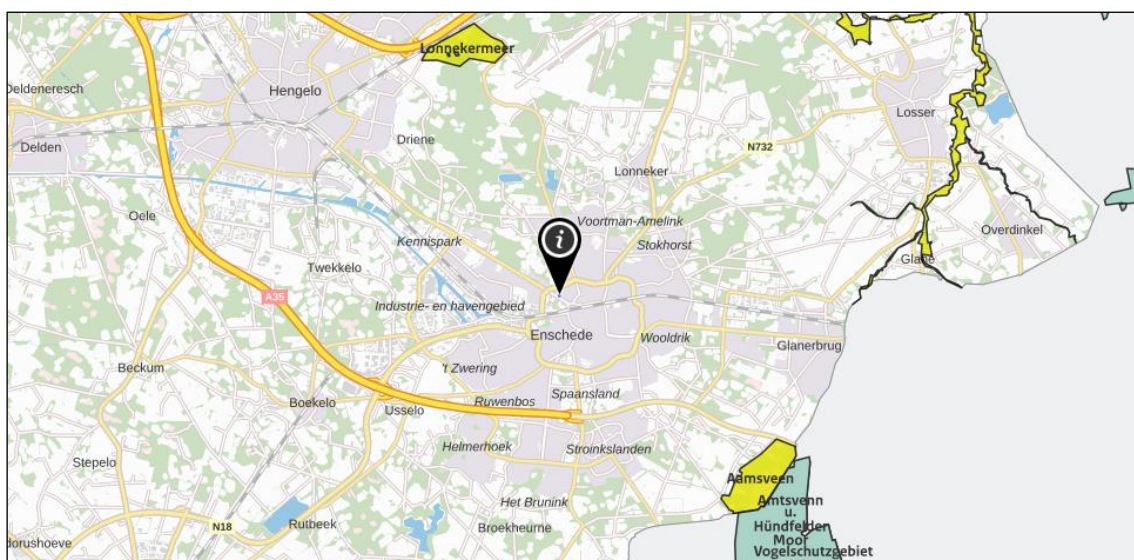
Actualisatie 2021

Eind 2021 is het woningbouwplan beoordeeld door de gemeente. Hierbij zijn door de gemeente enkele vragen gesteld met betrekking tot enkele wijzigingen omtrent wet- en regelgeving en beleid rondom het natuurbeschermingsrecht. Voorliggende quickscan is daarom aan de hand van deze vragen geactualiseerd. Er is getoetst aan de actuele regels ten aanzien effecten van stikstof op Natura 2000-gebieden. Indien sprake is van negatieve effecten, is advies gegeven over te nemen vervolgstappen. Bij de toetsing van het onderdeel Soortbescherming is in 2021 de NDFF opnieuw geraadpleegd (NDFF, 2021) en is een tweede veldbezoek uitgevoerd in het plangebied op 20 december 2021 (droog, helder, 5°C, windkracht 2 Bft). Hierbij is, naast een algemene inspectie naar beschermde soorten, specifiek aandacht uitgegaan naar soorten waarvoor in de provincie Overijssel ten opzichte van 2018 geen vrijstellingen meer gelden bij ruimtelijke ingrepen. Dit geldt voor kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) en egel. Ook is gelet op jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten volgens het actuele beschermingsregime in de provincie en de functie van het projectgebied voor huismus. Vervolgens is voorliggende quickscan aangepast op basis van de resultaten van het veld- en literatuuronderzoek. Ook is het wettelijk kader aangepast aan de hand van vigerende wet- en regelgeving.

3. Gebiedsbescherming

3.1 Natura 2000

Het plangebied ligt niet in Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Aamsveen en Lonnekermeer, gelegen op een afstand van circa 6 kilometer van het plangebied (figuur 3.1). Beide Natura 2000-gebieden zijn aangewezen als Habitatrichtlijngebied en herbergen stikstofgevoelige habitats zoals zwak gebufferde vennen, vochtige en droge heide en blauwgraslanden. Overige gebieden op grotere afstand zijn Landgoederen Oldenzaal en Dinkelland. Vanwege deze afstand en de tussenliggende bebouwing en infrastructuur sluiten wij mogelijke negatieve effecten van het initiatief op de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied -met uitzondering van het onderdeel stikstof- op voorhand met zekerheid uit.

Figuur 3.1 Ligging van het plangebied (marker) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden Lonnekermeer en Aamsveen (geelgroene vlakken). Bron: Aeries calculator.

Effecten van stikstof

Bij de uitvoering van het plan voor de woonwijk is er mogelijk sprake van een verhoogde stikstofemissie. Deze kan mogelijk leiden tot een toename van stikstofdepositie in de nabijgelegen Natura 2000-gebieden waarbij sprake kan zijn van negatieve gevolgen voor stikstofgevoelige habitats en leefgebieden van soorten. Om eventuele negatieve gevolgen voor Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen ten gevolge van stikstof bij de uitvoering van het plan in beeld te brengen, adviseren wij om hiernaar separaat onderzoek uit te voeren waarbij AERIUS-berekening wordt uitgevoerd.

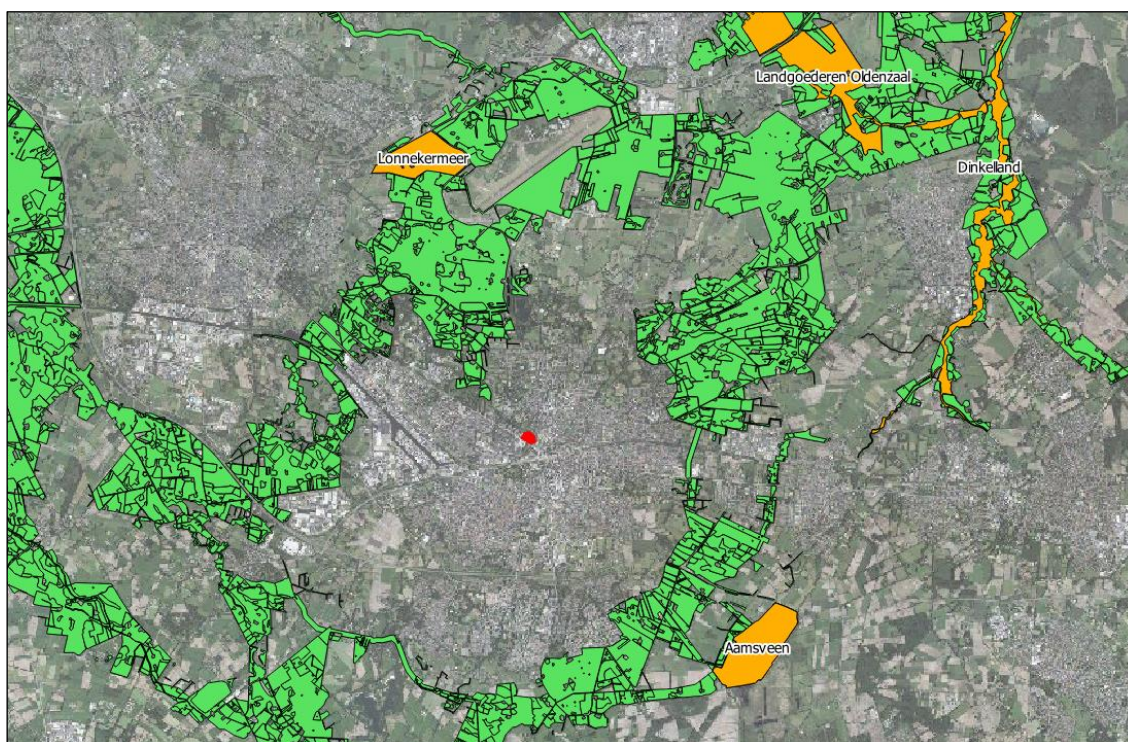
3.2 Natuurnetwerk Nederland

Algemeen

Uit de interactieve kaarten van de provincie Overijssel blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van een NNN-gebied (Provincie Overijssel, 2021). Het dichtstbijzijnde NNN-gebied bevindt zich op circa 1

kilometer afstand van het plangebied (figuur 3.2). De provinciale regels van Overijssel over het NNN gelden alleen voor gronden binnen het NNN. De nee, tenzij afweging is daarom niet aan de orde.

Als gevolg van recente jurisprudentie (201509359/1/R1) is het wel nodig -in het kader van goede ruimtelijke ordening- te waarborgen dat een plan de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet aantast. Goede ruimtelijke ordening houdt in dat naastgelegen functies elkaar niet mogen hinderen. De onderstaande effectbeoordeling moet dus worden gelezen in het licht van goede ruimtelijke ordening.

Figuur 3.2 Ligging NNN (groen) ten opzichte van het plangebied (rood omkaderd).

Mogelijke effecten

Tussen het plangebied en het NNN liggen infrastructuur en bebouwing. Vanwege deze barrières en de afstand van circa 1 kilometer tot het NNN heeft de geplande ontwikkeling geen direct negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden. Dat wil zeggen dat rust, donkerte, openheid landschap, de kwaliteit van de bodem, water en lucht, waterhuishouding, oppervlakte, robuustheid, aaneengeslotenheid en de samenhang van het NNN, niet worden aangetast door de geplande ontwikkeling.

Conclusie

In het kader van goede ruimtelijke ordening heeft de geplande nieuwbouw, vanwege de ligging en de afstand tot het NNN, geen negatieve invloed op het functioneren van het NNN. Er is geen sprake van aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Het nemen van vervolgstappen is niet aan de orde.

4. Soortbescherming

4.1 Flora

Tijdens de veldbezoeken zijn op de planlocatie geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (o.a. NDFF 2021) worden deze soorten ook niet verwacht. Vervolgstappen ten aanzien van flora zijn niet aan de orde.

4.2 Zoogdieren

Soorten van Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn (artikel 3.5 Wnb)

Vleermuizen

Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. In onderstaand kader (kader 4.1) worden deze onderdelen nader beschreven en op welke wijze ze beschermd zijn.

Kader 4.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven/ zomerverblijven, baltslocaties/ paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foerageergebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Verblijfplaatsen

Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte holtes aangetroffen in de te kappen bomen die als verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen dienen. Bebouwing is niet in het plangebied aanwezig. Potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet in het plangebied aanwezig. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van vleermuisverblijfplaatsen is niet aan de orde.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het terrein is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen als laatvlieger, ruige- en gewone dwergvleermuis. De bomenlaan kan fungeren als mogelijke vliegroute voor vleermuizen. Indien de bomen gekapt worden blijven in de omgeving van het plangebied ruim voldoende alternatieve foerageergebieden en vliegroutes aanwezig voor vleermuizen in de vorm van parklandschap en bomensingels. Hierdoor is

geen aantasting van essentiële foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen te verwachten. Vervolgstappen voor foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Overige zoogdieren van de Habitatrichtlijn en Verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5)

Overige beschermde soorten van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn (otter, bever) zijn op basis van het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2021) niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van overige zoogdieren die zijn beschermd volgens de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde zoogdieren als bedoeld in artikel 3.10 Wnb

Eekhoorn

In de omgeving van het plangebied zijn diverse recente waarnemingen (<5 jaar oud) van eekhoorn bekend (NDFF, 2021), onder andere in tuinen en parken op een afstand van ongeveer 200 meter van het plangebied.

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied. De afmetingen van het leefgebied van eekhoorn variëren sterk; groottes van 2 tot 50 hectare zijn bekend. Verblijfplaatsen van eekhoorn bevinden zich doorgaans in bomen. Als verblijfplaats dienen holtes in bomen, bolvormige nesten en soms verlaten kraaien- of eksternesten. In een territorium gebruiken eekhoorns vaak één hoofdnest met daarnaast enkele reservenesten die afwisselend gebruikt worden (Zoogdiervereniging, 2021).

Binnen het plangebied zijn tijdens de veldbezoeken in 2018 en 2021 geen (potentiële) vaste voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van eekhoorn aangetroffen. Ook zijn in het plangebied geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van eekhoorn. In een spar die op ongeveer 40 meter westelijk van het plangebied achter een hek staat is tijdens het veldbezoek een bolvormig nest aangetroffen dat mogelijk als nestplaats van eekhoorn kan dienen (figuur 4.1). Het betreffende nest lijkt een oud nest van een kraai of ekster. Bij de voorgenomen werkzaamheden blijft de boom waarin het nest zich bevindt behouden. Eekhoorn is een weinig verstoringgevoelige soort die voorkomt in bebouwd gebied en vaak meerdere nesten gebruikt. In de omgeving van de nestboom zijn diverse groenstructuren aanwezig zoals de tuin van de woning westelijk van het plangebied en het Van Heekpark die onderdeel kunnen uitmaken van het leefgebied. Als gevolg van de aanleg van de woonwijk worden – indien het nest in gebruik is door eekhoorn – geen negatieve effecten verwacht op vaste voortplantings- en rustplaatsen van eekhoorn. Vervolgstappen ten aanzien van eekhoorn zijn niet aan de orde.

Figuur 4.1 Locatie aangetroffen nest in spar, mogelijk een vaste rust- of voortplantingsplaats van eekhoorn. Foto Ecogroen.

Egel

In de omgeving van het plangebied zijn diverse recente waarnemingen van egel bekend in parken en tuinen van woningen. De dichtstbijzijnde waarneming is gedaan in 2021 in het G.J. van Heekpark op ongeveer 150 meter ten noordwesten van het plangebied (NDFF, 2021).

Het functioneel leefgebied van egel bestaat uit vaste voortplantings- en rustplaatsen en foerageergebied. Vaste verblijfplaatsen in de vorm van voortplantings- en rustplaatsen worden gevonden onder struiken en bosschages, in composthopen, takkenhopen en houtwallen. Foerageergebied bestaat uit braakliggende terreinen, dichte begroeiingen, extensief beweide percelen, natuurgasland, parken en tuinen (Zoogdiervereniging, 2021).

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen egels aangetroffen. Wel is in het plangebied geschikt biotoop voor egel aanwezig. Hopen met bladeren en dicht plantsoen met ondergroei van klimop aan de noordkant van het plangebied bieden mogelijk vaste rustplaatsen, waarin egels kunnen overwinteren (figuur 4.2). De aanwezige zones met ruigtevegetatie in het plangebied vormen bovendien geschikt foerageergebied voor de egel.

Kap bomen

Tijdens de kap van bomen in zones waarin zich vaste rustplaatsen van egel kunnen bevinden (figuur 4.2) kan zonder voorzorgsmaatregelen schade aan verblijfplaatsen van egel optreden. Wanneer de bomen één meter boven maaiveld vanaf de weg worden gezaagd en direct op het naastgelegen verharde terrein worden neergelegd is verwijdering van (potentiële) verblijfplaatsen en foerageergebied van de egel niet aan de orde. Ook wezenlijke verstoring door bijvoorbeeld geluid (dat leidt tot het verlaten van de verblijfplaatsen) is niet aan de orde omdat de werkzaamheden aan de bomen binnen het potentiële leefgebied van de egel binnen één dag afgerond zijn. Het daadwerkelijke zagen is bovendien zelfs binnen enkele minuten per boom uitgevoerd.

Indien bovengenoemde uitgangspunten worden gehanteerd is overtreding van de verbodsbepaling van de Wnb niet aan de orde en zijn vervolgstappen zoals aanvullend onderzoek niet noodzakelijk.

Figuur 4.2 zones binnen het plangebied waarbinnen zich vaste verblijfplaatsen van egel kunnen bevinden (roze arcering) en te kappen bomen (nummers 5 t/m 21, groene stippen). Bron achtergrond: PDOK.

Aanleg woonwijk

Bij het bouwrijp maken van het terrein gaan mogelijk verblijfplaatsen en foerageergebied van egels verloren. In de omgeving zijn slechts beperkt alternatieve verblijfplaatsen en foerageergebied voorhanden. Ook kunnen onbedoeld dieren worden gedood. Dit is in overtreding van verbodsbepalingen uit artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming.

Voor het bouwrijp maken van het terrein en de aanleg van de woonwijk wordt geadviseerd om aanvullend onderzoek uit te voeren om aan te tonen of uit te sluiten of er in het plangebied vaste rust- en verblijfplaatsen van egel aanwezig zijn. Aanvullend onderzoek bestaat uit onderzoek met cameravallen of vier nachtelijke bezoeken in de actieve periode van egel: april t/m september. Aan de hand van de uitkomsten kunnen vervolgstappen in het kader van de Wnb worden bepaald.

Als alternatief voor aanvullend onderzoek kan op basis van bekende waarnemingen en beoordeling van het habitat een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming worden aangevraagd voor het wegnemen of beschadigen van verblijfplaatsen van egel. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet worden voldaan aan drie voorwaarden:

- er moet een geldig wettelijk belang zijn;
- er zijn geen geschikte bevredigende alternatieven;
- de staat van instandhouding van de soort komt niet in het geding.

De egel betreft een soort onder art 3.10 van de Wnb waarvoor ontheffing kan worden verkregen onder het belang 'ruimtelijke ontwikkelingen'. Dat is in deze situatie aan de orde. Door het treffen van mitige-

rende en compenserende maatregelen zoals werken buiten kwetsbare periode en het aanbieden van alternatieve verblijfplaatsen komt het de staat van instandhouding naar verwachting niet in het geding. Het is aan de initiatiefnemer om te onderbouwen of er geen geschikte alternatieven zijn.

Steenmarter

In de omgeving van het plangebied zijn enkele recente waarnemingen van steenmarter bekend. De dichtstbijzijnde waarneming is gedaan in een tuin op ongeveer 200 meter ten noorden van het plangebied (NDFF 2021).

De steenmarter staat bekend als een cultuurvolger die tegenwoordig ook zijn leefgebied in steden heeft. De aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen is van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De steenmarter heeft binnen zijn leefgebied soms wel tientallen schuilplaatsen, die hij echter niet allemaal even frequent gebruikt. Dit kunnen bijvoorbeeld boomholtes, takkenhopen, dichte struwelen, zolders of kruipruimtes zijn. Maar ook spouwmuren of ruimten onder de dakbedekkingen. De steenmarter kan al door openingen van 5-6 cm kruipen om bij een schuilplaats te komen (Zoogdiervereniging 2021).

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) steenmarters in het plangebied waargenomen. Ook zijn er geen mogelijk geschikte verblijfplaatsen van steenmarter aangetroffen in het plangebied. De twee stroomhuisjes die op het terrein staan zijn niet toegankelijk voor marters. Mogelijk vormt het plangebied foerageergebied van steenmarters uit de omgeving. Er ligt een bultje tuinafval en er staat wat klimop waarin deze soort zich een enkele keer zou kunnen ophouden.

Steenmarters hebben territoria van minimaal tientallen hectares (Zoogdiervereniging 2021). Verwacht wordt dat in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied voor steenmarter aanwezig is in de vorm van groenelementen (dichte coniferen en hagen) en parken in de stad. Het plangebied is daarom geen essentieel leefgebied van steenmarter.

Bij de uitvoering van het voorgenomen plan gaan geen vaste rust- en verblijfplaatsen van steenmarter verloren. Mogelijk gaat een kleine oppervlakte niet-essentieel foerageergebied verloren. Na de bouw van de woonwijk zullen groenstructuren op den duur weer geschikt foerageergebied gaan vormen. Er is bij de aanleg van de woonwijk geen sprake van strijdigheid met de Wnb ten aanzien van steenmarter. Vervolgstappen ten aanzien van steenmarter zijn niet aan de orde.

Kleine marterachtigen

In de directe omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel). Er is van deze soortcategorie één waarneming van een wezel bekend uit het Volkspark (2020), ongeveer 750 meter ten zuidwesten van het plangebied (NDFF, 2021).

Kleine marterachtigen komen doorgaans voor in (agrarisch) cultuurlandschap waar veel dekkingsmogelijkheden zoals groenelementen aanwezig zijn. Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in struwelen, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden met schuilmogelijkheden zoals steenhopen, houtmijten en holen (Zoogdiervereniging, 2021).

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek geen plaatsen aangetroffen die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats van kleine marterachtigen zoals holen in de grond, takkenrillen of hopen puin. Ten aanzien van de kleine marterachtigen geldt dat het groen in het plangebied mogelijk geschikt leefgebied vormt, maar te geïsoleerd ligt ten opzichte van overig potentieel geschikt leefgebied in de omgeving. Tussen bekend leefgebied/ locaties van bekende waarnemingen (NDFF 2021) en het plangebied zijn veel barrières aanwezig zoals bebouwing en infrastructuur. Bovendien zijn er binnen het plangebied bij het veldbezoek geen sporen aangetroffen van kleine marterachtigen. De aanwezigheid van vaste voortplantings- of rustplaatsen van kleine marterachtigen in het plangebied wordt daarom niet verwacht. Vervolgstappen ten aanzien van kleine marterachtigen zijn niet aan de orde.

Overige nationaal beschermde zoogdieren (Wnb art 3.10, niet vrijgesteld in de provincie Overijssel)

Overige beschermde zoogdieren zonder vrijstelling zoals das zijn op basis van het veldbezoek en bekende verspreidingsgegevens (NDFF 2021) niet te verwachten. Vervolgstappen ten aanzien van deze en andere beschermde soorten zonder provinciale vrijstelling zijn niet aan de orde.

Andere zoogdiersoorten (Wnb art 3.10), vrijgesteld in de provincie Overijssel

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van algemene zoogdiersoorten te verwachten. Dit zijn onder andere bosmuis en huisspitsmuis. Bij de voorgenomen activiteiten kunnen enkele exemplaren van deze zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is. Echter geldt te allen tijde de zorgplicht (Wnb artikel 1.11). Hier kan onder meer invulling aan worden gegeven door bij het verwijderen van groenelementen één kant op te werken zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

4.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1). Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Wet natuurbescherming verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 4.2).

Kader 4.2 Broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de ooievaar, boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, wespandief, zwarte wouw, slechtvalk, sperwer, steenuil, kerkuil, oehoe, gierzwaluw, grote gele kwikstaart en huismus. Vanaf 1 september 2019 zijn in Overijssel ook in functie zijnde nesten van boerenzwaluw, bosuil, huiszwaluw, raaf, torenvalk, zeearend en zwarte specht jaarrond beschermd. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Broedvogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Huismus

Uit de NDFF zijn in de omgeving van het plangebied enkele losse waarnemingen van huismus bekend. De dichtstbijzijnde uit 2018 op ongeveer 15 meter ten noorden van het plangebied (NDFF, 2021). Binnen een afstand van 100 meter van het plangebied zijn circa tien territoria van huismus uit 2021 bekend uit een inventarisatie van de gemeente (mededeling B. ter Beek, gemeente Enschede).

Huismus benut in de regel gebouwen als broedplaats. Altijdgroene struiken en klimplanten dienen als rustplaats in de winter. De functionele leefomgeving rond een nestplaats bevat idealiter dekking in de vorm van (groenblijvende) struiken, inheems groen met enkele bomen, droge zandige plekken voor het nemen van een zandbad, (drink) water en plekken met grit. Deze elementen moeten binnen 100 à 200 meter van de nestplaats aanwezig zijn.

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus in het plangebied is hierdoor uitgesloten. Het plangebied is mogelijk wel onderdeel van de functionele leefomgeving van huismussen die in de omgeving broeden. Het bevat wat zandige plekken en er staan enkele dichte struiken en bomen waarin huismussen kunnen foerageren. Een groot deel van het terrein is echter al min of meer bos geworden. In de omgeving van het plangebied zijn bovendien een park, grote tuinen met dichte struiken, openbaar groen, een speelplaatsje met zand aanwezig. Deze elementen vormen geschikt alternatief leefgebied voor huismussen. Als leef- en foerageergebied van huismus is het plangebied daarom niet onmisbaar.

Bij het bouwrijp maken van het terrein gaat mogelijk een oppervlakte niet-essentieel leefgebied van huismus verloren. Omdat er in de omgeving voldoende alternatief leefgebied aanwezig is, is hierbij geen sprake van strijdigheid met de Wet natuurbescherming. Vervolgstappen ten aanzien van huismus zijn niet aan de orde.

Ransuil

In Enschede en omgeving zijn enkele recente waarnemingen (< 5 jaar) van ransuil bekend. De dichtstbijzijnde waarneming ter plaatse van de Voortsweg op ongeveer 2,5 kilometer ten noordoosten van het plangebied (NDFF, 2021).

Ransuil komt voor in verschillende landschapstypen waar open veld aanwezig is met voldoende muizen. Ze eten met name woelmuizen, met veldmuizen als hun belangrijkste prooi. De ransuil broedt vaak in oude nesten van ekster of kraai. Ze zijn vaak trouw aan de nestomgeving, maar niet persé aan hetzelfde nest. In de winter komen ransuilen samen op zogenaamde winterroestplaatsen. Bij voorkeur broeden en roesten ransuilen in naaldbomen, omdat deze goede dekking bieden. Ze maken ook gebruik van houtwallen, boomgroepen, hagen en solitaire bomen (Vogelbescherming, 2021).

In een spar op ongeveer 40 meter westelijk van het plangebied die zich bevindt in een particuliere tuin, achter een hek, is een nest aangetroffen dat mogelijk kan dienen als nestplaats voor ransuil (figuur 4.3). Het betreffende nest lijkt een oud nest van een kraai of ekster. Bij de voorgenomen werkzaamheden blijft deze boom behouden. Gezien de afstand tussen deze nestplaats en het plangebied en de beperkte gevoeligheid voor verstoring van de soort (Krijgsveld et al., 2008) wordt verstoring van een mogelijk nest als

gevolg van de aanleg van de woonwijk uitgesloten. Vervolgstappen ten aanzien van ransuil zijn niet aan de orde.

Figuur 4.3 Locatie van het aangetroffen nest in een spar, mogelijk een jaarrond beschermd nest van ransuil. Foto Ecogroen.

Overige soorten met jaarrond beschermd nest

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen potentiële nestplaatsen van andere vogelsoorten met een jaarrond beschermd aangetroffen in de bomen en groenelementen. Er zijn geen gebouwen aanwezig waarin soorten als huismus en gierzwaluw kunnen broeden. Vervolgstappen ten aanzien overige soorten met een jaarrond beschermd nest zijn niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bomen en struiken binnen het plangebied is nestgelegenheid aanwezig voor algemene vogelsoorten als Merel, Roodborst, Houtduif en Turkse tortel.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Werkzaamheden worden zo veel mogelijk buiten het broedseizoen uitgevoerd. Dit is de periode 1 september tot en met 1 maart. Wanneer werkzaamheden binnen deze periode worden uitgevoerd adviseren we om voorafgaand een broedvogelcontrole door een ter zake kundige uit te laten voeren. Tijdens de broedvogelcontrole wordt gekeken of zich nesten van broedende vogels ophouden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden.

Bij het onverwacht aantreffen van nesten van broedvogels dienen de betreffende werkzaamheden direct te worden gestaakt en direct contact te worden gezocht met de ecologisch toezichthouder (of uitvoerder). Vervolgens wordt in overleg bepaald hoe de werkzaamheden op een zorgvuldige wijze binnen de kaders van de Wet natuurbescherming kunnen worden uitgevoerd.

4.4 Amfibieën

Door de afwezigheid van permanent oppervlaktewater wordt voortplanting van amfibieën binnen het plangebied uitgesloten. Op basis van het veldbezoek, terreinkenmerken, afstand tot oppervlaktewater en verspreidingsgegevens (NDFP 2021) wordt ook overwintering van in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en overige nationaal beschermde amfibieën (zonder provinciale vrijstelling, zoals alpenwatersalamander en rugstreeppad) uitgesloten.

Wel is op zeer beperkte schaal overwintering van algemene soorten amfibieën zoals gewone pad en bruine kikker te verwachten in de strooisel laag van de aanwezige beplanting. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van vrijgestelde beschermde amfibieën worden geschaad. In voorliggende situatie geldt vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze amfibieën niet aan de orde is.

In het kader van de wettelijke zorgplicht wordt geadviseerd om bij het verwijderen van ondergroei langzaam één kant op te werken zodat aanwezig amfibieën de kans krijgen om te vluchten.

4.5 Overige beschermde soorten

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFP, 2021) wordt in het plangebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van beschermde reptielen, vissen en ongewervelden. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor deze soortgroepen.

5. Visual Tree Assessment

5.1 Methode en resultaten

Tijdens het veldbezoek op maandag 27 augustus 2018 zijn eenentwintig bomen geïnspecteerd volgens de Visual Tree Assessment (VTA)-methode. Bijlage 1 geeft een nadere toelichting op deze methode. De locatie van de geïnspecteerde bomen in relatie tot de voorgenomen plannen zijn weergegeven in bijlage 2.

Bomen 1 t/m 4 vallen thans buiten het plangebied. De resultaten van de VTA-controle zijn weergegeven in bijlage 3 met aanvullend in bijlage 4 enkele foto's van bomen met gebreken.

5.2 Analyse en conclusie

Uit de visuele controle blijkt dat zes bomen een goede tot redelijke conditie hebben en een goede mechanische kwaliteit. Deze bomen staan in de buurt van de toekomstige bebouwing. De verwachting is dat deze bomen behouden kunnen blijven, mits er geen dikke wortels worden verwijderd bij de aanleg van de fundering, in verband met de conditie en stabiliteit van de bomen. Door vorm- en begeleidings-snoei is de mechanische kwaliteit van de bomen te verbeteren, waardoor deze bomen voor inpassing in het ontwerp in aanmerking komen. Geadviseerd wordt om voor de mogelijk te handhaven bomen (1 t/m 6, conform bijlage 3) een bomeneffectanalyse (BEA) op te stellen, om te kijken of de bomen in het perspectief van de voorgenomen bouw (in huidige verschijningsvorm en op deze standplaats) duurzaam behouden kunnen blijven.

Bomen 13 en 20 zijn niet stabiel, omdat er grote schade aan de bomen is opgetreden. Door scheefstand, schade aan stamvoet en kroon, dood hout, plakoksels en bast schade levert dit veiligheidsrisico's op voor mensen. In het kader van veiligheid kunnen deze bomen daarom in het nieuwe ontwerp niet blijven staan.

De overige bomen hebben een redelijk, matig tot slechte conditie en redelijk tot matige mechanische kwaliteit. Mede door achterstallig onderhoud en/of ondeugdelijk snoeiwerk van de bomen zijn het moreel geen 'fraaie exemplaren'. De verwachting is dat maatregelen zoals het verwijderen van dood hout en vormsnoei de conditie van deze bomen niet zal verbeteren en het geen geschikte bomen zijn om in te passen in de voorgenomen plannen.

6. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Krijgsveld et al. (2008). Verstoringsgevoeligheid van vogels. Update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie. Rapport 08-173. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Internet

Aerius (2021). Informatie over Natura 2000-gebieden (www.aerius.nl). Laatste raadpleging december 2021.

NDFF (2021). Uitvoerportaal Nationale Database Flora en Fauna. (<https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>). Laatste raadpleging 22 december 2021.

Netwerk Groene Bureaus & Vleermuisvakberaad (2021). Vleermuisprotocol 2021. (www.netwerkgroenebureaus.nl).

Overheid (2021). Overheid.nl Wettenbank, Wet natuurbescherming. (<https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01>)

Provincie Overijssel (2021). Omgevingsverordening: informatie NNN, vrijgestelde soorten (<https://overijssel.tercera-ro.nl/MapView/Default.aspx?id=NLIMRO9923Verordening2017-GV08>).

Zoogdiervereniging (2021). Soortinformatie zoogdieren. (<https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/>).

Bijlagen

Bijlage 1 - Methode van VTA-onderzoek

Visuele boomcontrole

De controle van de bomen is uitgevoerd met behulp van de Visual Tree Assessment (VTA) methode. Door middel van deze methode wordt het (breuk)risico van een boom visueel beoordeeld op grond van de bouw en het groeigedrag. Een boom wordt daarnaast onder andere visueel gecontroleerd op de aanwezigheid van schimmels, insecten, holten en inrottingen, mechanische beschadigingen, inrottende snoeiwonden, kleeftakken en afgestorven takken.

Voor de visuele controle wordt een beoordelingsmethode toegepast. De beoordelingsmethode bestaat uit een biologisch en een mechanisch component. Daarnaast worden de overige parameters, zoals soort, diameter en standplaats meegenomen.

De **biologische component** omvat een visuele inspectie van de conditie van de boom en wordt gekeken naar de aanwezigheid van vruchtlichamen van schimmels op stam en wortels. De conditie wordt als volgt beoordeeld:

Goed: Volle kroon en zijtakken, goed groeiende twijgen, gezonde dikke knoppen op kort- en langloten.

Redelijk: Redelijke twijggroei, enigszins transparante kroon door verminderde ontwikkeling van zijknoppen.

Matig: Transparante kroon door deels afstervende twijgen, matige twijggroei, afstervende takuiteinden, regeneratiegroei op hoofdtakken.

Slecht: (Zeer) transparante kroon door grootschalig afgestorven twijgen, nauwelijks groei, afgestorven takuiteinden.

De **mechanische component** omvat een veiligheidsbeoordeling van een boom. Dit wordt als volgt beoordeeld:

Goed: Geen signalen van mechanische verzwakking: bijvoorbeeld plakoksels, versterkings- en compensatiegroei, holten of groeibanen.

Redelijk: Signalen van lichte mechanische verzwakking: bijvoorbeeld beginnende overbelasting, lichte mechanische beschadigingen, grote snoeiwonden of ontwikkelende groeibanen.

Matig: Signalen van vrij ernstige mechanische verzwakking: bijvoorbeeld overbelaste hoofdtakken, plakoksels met versterkingsgroei, inrottende wonden of recente scheefstand.

Slecht: Mechanisch sterk verzwakte boom: bijvoorbeeld diep inrottende wonden, acute dreiging van uitbreken van takken, stambreuk of windworp.

Toekomstverwachting

De toekomstverwachting is bepaald op basis van bovengrondse kwaliteiten zoals conditie, mechanische kwaliteit en standplaats. De toekomstverwachting betreft een momentopname en geldt bij gelijkblijvende (groeiplaats) omstandigheden. Uit de toekomstverwachting kan geen maximale restlevensduur worden afgeleid. Diverse ingewikkelde processen voor de bomen die invloed hebben op het verdere levensverloop van een boom, spelen een rol. Mede daarom kan Ecogroen geen uitspraken doen over een termijn langer dan 15 jaar. Binnen dit tijdsbestek kunnen wij wel een classificering geven van de toekomstverwachting.

TKV (Toekomstverwachting):

Goed: De toekomstverwachting van de boom is zonder meer goed. Ten aanzien van de mechanische kwaliteit en de conditionele toestand van de boom zijn geen afwijkingen aangetroffen. Op basis van de huidige toestand van de boom wordt de komende 15 jaar geen uitval verwacht. De boom kan veilig worden gehandhaafd. Een verhoogde controlefrequentie is niet noodzakelijk;

Redelijk: De toekomstverwachting van de boom lijkt iets verminderd, maar de aangetroffen (geringe) afwijkingen zijn van dien aard dat eventueel herstel goed mogelijk wordt geacht. Op basis van de huidige toestand van de boom wordt de komende 10 jaar geen uitval verwacht. De boom kan veilig worden gehandhaafd maar, afhanke-

lijk van de aangetroffen afwijking, kan in sommige gevallen een (licht) verhoogde controlefrequentie noodzakelijk zijn;

Matig: De toekomstverwachting van de boom is sterk verminderd. Er zijn mechanische gebreken en/of schimmelaantastingen aangetroffen of de conditie is verminderd, maar op grond van de huidige toestand van de boom wordt de komende 5 jaar geen uitval verwacht. De boom kan vooralsnog veilig worden gehandhaafd, maar in sommige gevallen kunnen gerichte (veiligheids)maatregelen en/of een verhoogde controlefrequentie nodig zijn;

Slecht: De toekomstverwachting van de boom is minimaal. Er zijn ernstige mechanische gebreken en/of schimmelaantastingen aangetroffen en/of de conditie van de boom is sterk verminderd, waardoor op grond van de huidige toestand van de boom rekening moet worden gehouden met uitval van de boom binnen enkele jaren. De boom kan vooralsnog veilig worden gehandhaafd, maar gerichte (veiligheids)maatregelen kunnen hiertoe noodzakelijk zijn.

Overige parameters visuele boomcontrole

Boomsoort: Wetenschappelijke benaming van de boomsoort.

Stam ø: Omtrek van de stam in centimeters, gemeten op 130 centimeter vanaf maaiveld.

Standplaats: Keuze uit: bomen in verharding, bomen in gras en bomen in beplanting.

Opmerkingen: Vrij opmerkingenveld waarin afwijkingen kunnen worden genoteerd.

Bijlage 2 - Situatie met locatie bomen

Project
Quickscan en VTA nieuwbouw Joan Coststraat, Enschede

Onderwerp
Overzichtskaart

- Legenda**
- Boomnummers
 - Plangebied

Datum 30-08-2018	Schaal 1:500	Opdrachtgever Slokker vastgoed
Versie Definitief	Kaartondergrond Luchtfoto	Getekend door J.M. (Jos) Koeslag
Kaartnummer 1/2	Formaat A3, liggend	Projectnummer 18_407

Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE
T 038-4236464
I www.ecogroen.nl

Project

Quickscan en VTA nieuwbouw Joan Coststraat, Enschede

Onderwerp

Overzichtskaart

Legenda

Boomnummers

Plangebied

Datum

30-08-2018

Versie

Definitief

Kaartnummer

2/2

Schaal

1:500

Kaartondergrond

pdf / topo

Formaat

A3, liggend

Opdrachtgever

Slokker vastgoed

Getekend door

J.M. (Jos) Koeslag

Projectnummer

18_407

Emmastraat 16

8011 AG ZWOLLE

T 038-4236464

I www.ecogroen.nl

ecogroen

advies & ingenieursbureau

Bijlage 3 - Tabel met VTA gegevens

Nr.	Soort	Type	Diameter (cm)	Kroon- projectie (m1)	Conditie	Mechanische kwaliteit	Toekomstver- wachting	Opmerkingen
1	Gewone plataan - Platanus Acerifolia	Laanboom	46	18	Goed	Goed	Redelijk	Vormsnoei nodig
2	Gewone plataan - Platanus Acerifolia	Laanboom	39	20	Goed	Goed	Redelijk	Vormsnoei nodig, klimop op stam
3	Gewone plataan - Platanus Acerifolia	Laanboom	45	20	Goed	Goed	Redelijk	Plakoksel, geen jeugdsnoei gehad
4	Gewone plataan - Platanus Acerifolia	Laanboom	37	14	Goed	Goed	Redelijk	Vormsnoei nodig
5	Gewone esdoorn - Acer pseudoplatanus	Solitair	25	9	Redelijk	Goed	Redelijk	Als zaailing uitgegroeid
6	Gewone esdoorn - Acer pseudoplatanus	Solitair	36	12	Redelijk	Goed	Redelijk	Vormsnoei noodzakelijk, als zaailing uitgegroeid
7	Gewone esdoorn - Acer pseudoplatanus	Solitair	17 / 14	12	Redelijk	Redelijk	Redelijk	Als zaailing uitgegroeid, 2-stammig, dood hout in kroon
8	Robinia - Robinia pseudoacacia	Laanboom	29	6	Redelijk	Redelijk	Redelijk	klimop op stam
9	Robinia - Robinia pseudoacacia	Laanboom	39	15	Redelijk	Redelijk	Redelijk	dood hout in kroon, slechte snoei,
10	Robinia - Robinia pseudoacacia	Laanboom	41	10	Goed	Redelijk	Redelijk	dood hout in kroon, opdrukkende bestrating rondom stamvoet
11	Robinia - Robinia pseudoacacia	Laanboom	32	12	Redelijk	Redelijk	Redelijk	dood hout in kroon, beschadiging zijtakken, standplaats in bestrating
12	Robinia - Robinia pseudoacacia	Laanboom	41	10	Redelijk	Redelijk	Redelijk	dood hout in kroon,
13	Robinia - Robinia pseudoacacia	Laanboom	34	8	Slecht	Slecht	Slecht	standplaats in bestrating, schade stamvoet, erge scheefstand, slechte kroon, dood hout, recente bastshade
14	Robinia - Robinia pseudoacacia	Laanboom	33	10	Redelijk	Redelijk	Redelijk	Dood hout in kroon, standplaats in plantvak
15	Robinia - Robinia pseudoacacia	Laanboom	44	10	Redelijk	Redelijk	Redelijk	Dood hout in kroon, standplaats in plantvak, slechte snoei
16	Veldesdoorn - Acer campestre	Solitair	33	9	Redelijk	Redelijk	Redelijk	plantplaats in groenstrook, slechte taksnoei, open snoeiwonden, dode takken
17	Robinia - Robinia pseudoacacia	Boomsingel	17 / 18	10	Matig	Matig	Redelijk	2-stammig, klimop op stam
18	Iep - Ulmus	Boomsingel	26	10	Redelijk	Redelijk	Redelijk	Vormsnoei nodig
19	Gewone es - Fraxinus excelsior	Boomsingel	19	8	Redelijk	Redelijk	Redelijk	klimop op stam
20	Gewone esdoorn - Acer pseudoplatanus	Boomsingel	30 / 42	15	Redelijk	Slecht	Slecht	2-stammig, bastsschade, dood hout, klimop op stam, plakoksel, schorsscheuren
21	Veldesdoorn - Acer campestre	Boomsingel	20	6	Goed	Redelijk	Redelijk	Scheefstand

Bijlage 4 - Foto's van geïnspecteerde bomen met gebreken

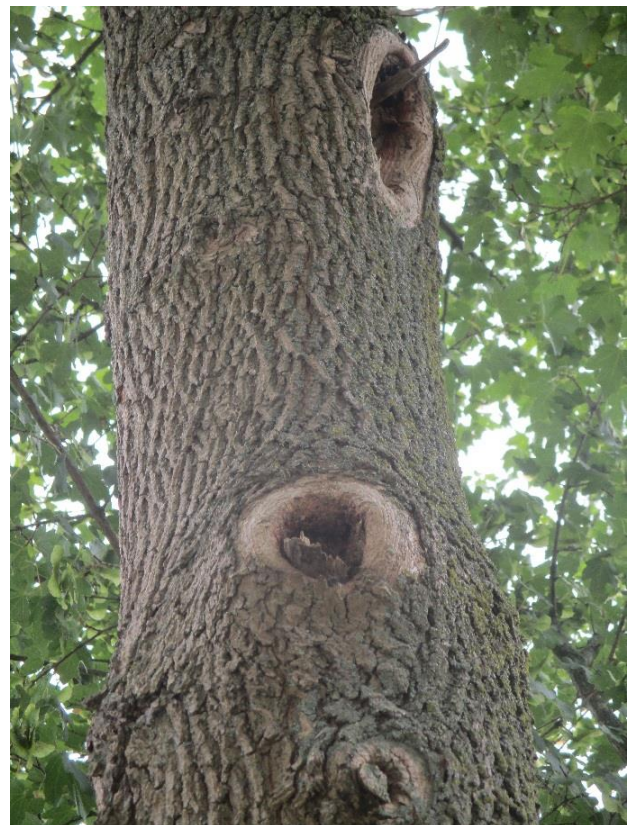
Boom 13: recente bastschade

Boom 13: scheefstand, schade stamvoet

Boom 20: schade stamvoet

Boom 16: slechte taksnoei, open snoeiwonden

Boom 20: dood hout, plakoksel

Boom 20: bastschade